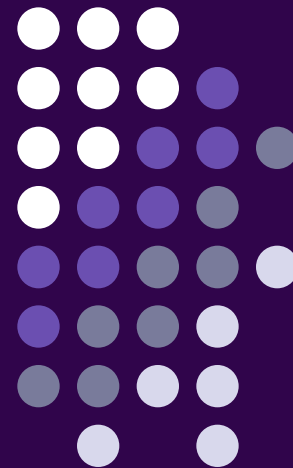

PREDMETNO PODRUČJE SOCIOLOGIJE I RAZVOJ SOCIOLOŠKE MISLI

Prof. dr Danijela Zdravković

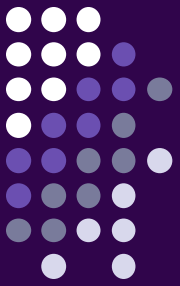

Uvodne napomene

- Sociološka teorija je skup ideja kojima se objašnjava ljudsko društvo. Sociološka teorija je selektivna, kako u smislu svojih prioriteta i perspektiva tako i u smislu podataka, koje definiše kao značajne za izučavanje društva.
(Haralambos & Holborn, 2002)
- Postoji širok niz socioloških teorija i one stimulišu sposobnost stvaralačkog mišljenja, koje je od suštinske važnosti za napredak u sociološkoj delatnosti i socijalnom delanju. (Gidens, 2003)
- Sociološka imaginacija, R. Mils.
- Sociološka refleksija i praktične implikacije sociološke misli

Teškoće predmetnog određenja *sociologije*:

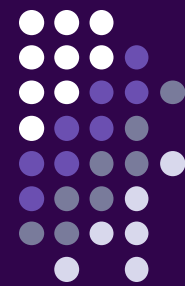
- Promenljivost i heterogenost društva
- Složenost i dinamičnost društvenih zakonitosti
- Dejstvo teorijske heterogenosti (uticaj brojnih socioloških pravaca i škola)
- Mladost sociologije kao naučne discipline i njena kompleksnost u sistemu društvenih nauka

Definisanje predmeta proučavanja sociologije:

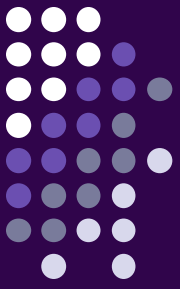
- Sociologija je najopštija teor.-empir.nauka o društvu i ona proučava:
 1. Najopštije dr. zakonitosti ljudskog društva i društvene promene
 2. Društvene pojave i društvene odnose
 3. Društveni život i njen način reprodukcije
 4. Društvenu strukturu i društvenu dinamiku
 5. Društvene aktere i strategije društvenog razvoja

Sociologija – kritička sociologija, sociologija akcije

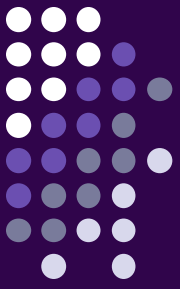
- Sociologiju smo predmetno odredili kao nauku koja za ključno istraživačko polje sociološke analize mora imati istraživanje zakonitosti načina proizvodnje društvenih odnosa, društvenog života uopšte, kao i istraživanje društvenih uslova, pretpostavki i mogućnosti emancipacije čoveka u savremenom društvu.
- Savremena sociologija – predstavlja komparativnu kritičku refleksiju o društvu.
- Alen Turen – kritička sociologija je “kritička lektira društvene prakse”.

Društvene i kulturne osnove nastanka *Sociologije*

- Sociologija se javila 40-ih godina XIX veka u društvenim uslovima razvitka građanskog društva:
 1. Tekovine Francuske buržoaske revolucije (XVIII vek);
 2. Industrijska revolucija i uspon kapitalizma (XVII vek);
 3. Urbanizacija gradova i klasno raslojavanje;
 4. Razvoj nauke, značaj naučnog nasledja i uticaj prirodno-naučnog pozitivizma;
- Razvoj i institucionalizacija sociologije započela je u Zapadnoj Evropi, pa potom u Severnoj Americi, a nakon drugog svetskog rata i u drugim regionima sveta;

Opšta sociologija i posebne sociologije

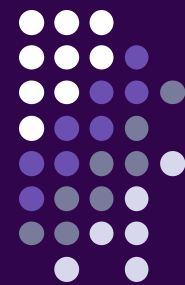

- XIX vek je vek rođanja sociologije kao nove opšte - nauke o društvu u sistemu druš. nauka;
- XX vek je vek afirmacije posebnih sociologija kojeg posmatramo kao doba razvoja i eksplozije primenjenih sociologija (sociologija religije, sociologija porodice, sociologija vaspitanja i obrazovanja ...);
- Nastanak posebnih sociologija je deo procesa daljeg razvoja sociologije kao egzaktne nauke;
- Razvoj posebnih sociologija je u vezi sa razvojem društvenih potreba i zrenja pojedinih društvenih problema;

Savremena teorijska stanovišta o dr. strukturi i dr. promenama:

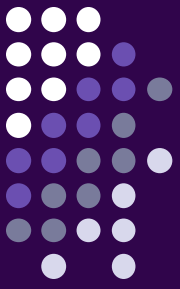
- Pozitivizam – O. Kont
- Funkcionalizam – E. Dirkem
- Marksizam – K.Marks
- Kulturalizam – M. Veber
- Simbolički interakcionizam-DŽ.
H. Mid

Funkcionalistički pristup:

- Društvo je skup društvenih institucija koje obavljaju određene funkcije u cilju obezbeđivanja kvaliteta i konsenzusa
- Porodica obavlja važne zadatke koji doprinose zadovoljavanju osnovnih potreba u društvu i pomažu u održavanju društvenog poretka

Talkot Parsons o porodici:

- Nuklearna porodica je najbolje okruženje koje može da odgovori zahtevima industrijskog društva
- Primarna socijalizacija je proces u kojem deca uče kulturne norme društva u kojem su se rodila
- Porodica je najvažnije okruženje za razvoj ljudske ličnosti
- Stabilizacija ličnosti odnosi se na ulogu koju porodica ima u emocionalnom pomaganju odraslih članova porodice

Razvoj sociološkog pogleda na svet, E. Gidens.

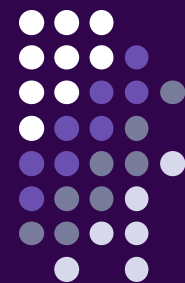
- Sociologija proučava društveni život čoveka, društvene grupe i društvo u celini.
- Sociologija je izazovna i zanimljiva nauka, a njeno istraživačko polje je široko od analize slučajnih susreta na ulici do proučavanja promena globalnog društva;
- Većina nas posmatra svet kroz poznata obeležja naših sopstvenih života, a sociologija ukazuje na potrebu sticanja jednog mnogo šireg gledišta o tome zbog čega smo onakvi kavi jesmo i zašto se ponašamo kako se ponašamo;
- Sociologija nas uči da ono što smatramo prirodnim, dobrim ili istinitim, ne mora takvo i biti i da je takvo naše mišljenje rezultat snažnog uticaja istorijskih i društvenih sila;
- U osnovi sociološkog pogleda na svet nalazi se – razumevanje jedva приметnih, ali složenih i dubokih načina na koje životi svakog od nas odražavaju svu širinu našeg društvenog iskustva;

Sociološka imaginacija, Rajt Mils (1970)

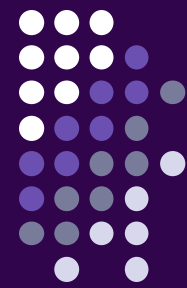
- Američki sociolog R. Mils ističe da misliti na sociološki način znači negovati sopstvenu (kritičku) maštu i imati šire poglede na svet u kojem živimo;
- Sociolog je neko ko je u stanju da se oslobodi neposrednog uticaja najužih okolnosti i da posmatra stvari iz vizure šireg socio-kulturnog konteksta;
- Sociološka imaginacija zahteva od nas da se udaljimo od uobičajenih postupaka u našem svakodnevnom životu kako bismo ih sagledali objektivnije;

SAVREMENI NAČIN DR. ŽIVOTA

- Živimo u svetu neizvesnosti, nesigurnosti, svetu punom promena, otvorenih sukoba i ekspanziji informacione tehnologije;
- Ipak, raspoložemo mogućnostima da upravljamo svojom sudbinom i učinimo naše živote boljim i društvene odnose kvalitetnijim, što je za ranije generacije bilo nezamislivo;

Običan čin “ispijanja kafe”- sociološka ispitivanja

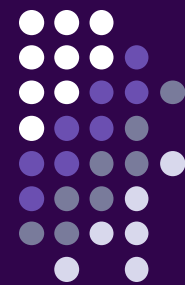
- Kafa – kao osvežavajući napitak
- Kafa – ima simboličku vrednost (deo svakodnevnih aktivnosti i način komunikacije)
- Kafa – kao droga, jer sadrži kofein koji stimulatивно deluje na mozak
- Kafa – pojedinac koji pije kafu je deo složenog skupa druš.- ekonom. odnosa koji zahvataju čitav svet

Običan čin “ispijanja kafe”- sociološka ispitivanja

- Čin ispijanja kafe pretpostavlja postojanje čitavog jednog procesa ranijeg društvenog i ekonomskog razvoja (odakle je kafa stigla u Zapadnu Evropu – jer ona nije “prirodan” deo ishrane na Zapadu?)
- Kafa i globalizacijski tokovi
(kafa je danas pitanje izbora životnog stila – instant kafa, kafa bez kofeina)

Kako nam sociologija može pomoći u životu?

- Sociologija ima mnogo praktičnih implikacija u našem životu:
 1. Svest o kulturnim razlikama;
(multikulturalizam i interkulturalizam)
 2. Vrednovanje uticaja socijalne politike;
(programi praktičnih reformi)
 3. Razumevanje svoga “ja”;
(naučiti kako da utičemo na svoju budućnost i kao da u životu donosimo prave odluke)